

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

ÎNCHEIERE

cu privire la inadmisibilitatea recursului

învinuirea lui

Lilian Mititelu și Iulian Antonovici

(art. 145 alin. (3) lit.f), h), i), art.188 alin.(3) lit.c) și
art.195 alin. (1) Cod penal)

(Dosarul nr. Ira-181/2025

Nr. PIGD 1-09050970-01-Ira-11042025)

Recurs depus după 01 septembrie 2023; Recurs bazat pe art. 427 alin. (1) pct. 6) CPP vădit neîntemeiat, deoarece nu explică de ce aprecierea probelor dată de instanța de apel este irațională; Dreptul instanței de apel de a continua judecarea cauzei dacă, în termenul stabilit, probele nu au fost prezentate instanței.

21 iulie 2026

Au examinat anterior cauza judecătorească:

Instanța de fond: Nicolae Șova, Luiza Gafton, Serghei Dimitriu

Instanța de apel: Vasile Gurin, Lilia Catan, Vasile Grib, Xenofon Ulianovschi, Dionis Panov,
Gheorghe Iovu, Alexandru Spoială, Denis Băbălău, Igor Chiroșca.

Instanța de recurs și recurs în anulare: Raisa Botezatu, Iurie Bejenaru, Andrei Harghel, Iurie Diaconu, Andrei Plămădeală, Constantin Alerguș, Vladimir Timofti, Olga Adam, Ion Arhiliuc, Svetoslav Moldovan, Sergiu Furdui, Petru Ursache, Mihail Macar, Ghenadie Nicolaev, Nicolae Gordila, Constantin Gurschi, Valeriu Arhip, Eugenia Fistică, Tatiana Vieru, Tamara Chișcă-Doneva.

Instanța de revizuire: Nadejda Toma, Ion Guzun, Anatolie Țurcanu, Elena Cobzac, Victor Boico

Textul corespunde originalului

Judecând în lipsa părților recursul în cauza penală privind învinuirea lui Lilian Mititelu și Iulian Antonovici,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Vladislav Gribincea, *Președinte,*

Leonid Chirtoacă,

Alexandru Negru, *judecători,*

constată următoarele:

PARTEA INTRODUCATIVĂ

1. Lilian Mititelu și Iulian Antonovici s-au născut în 1971 în raionul Bălți și, respectiv, în 1976, în raionul Camenca. Ei au fost învinuiți de comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 145 alin. (3) lit. f), h), i), 188 alin. (3) lit. c) și 195 alin. (1) Cod penal (omor, tâlhărie și însușirea în proporții mari a bunurilor).

2. Lilian Mititelu și Iulian Antonovici au fost apărați de avocații Valeriu Batîr, Mihail Scrob și Gheorghe Ionaș.

3. În prima instanță cauza a fost examinată în procedură generală. Lilian Mititelu și Iulian Antonovici au fost achitați de comiterea infracțiunilor de omor și tâlhărie, din motiv că faptele nu au fost comise de ei. Inculpații au fost recunoscuți vinovați de comiterea infracțiunii prevăzute de art.122 alin. (2) Cod penal în redacția anului 1961 (sustragerea prin escrocherie) și condamnați la amendă în mărime de 100 de salarii minime, cu liberarea de executarea pedepsei pe motivul expirării termenului de prescripție.

4. La 19 mai 2009, instanța de apel a respins ca nefondate apelurile declarate de procuror și inculpați. La 13 octombrie 2009, Curtea Supremă de Justiție a admis recursul procurorului. Instanța a casat decizia curții de apel, iar cauza a fost trimisă la rejudecare.

5. La 25 februarie 2010, curtea de apel a respins apelul inculpaților ca nefondat, iar apelul procurorului Alexandru Caraman a fost admis parțial. Instanța a casat sentința și a pronunțat o nouă hotărâre prin care Lilian Mititelu și Iulian Antonovici au fost recunoscuți vinovați de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 88 pct.1), 6), 7) Cod penal în redacția anului 1961 (omor premeditat în circumstanțe agravante) și condamnați la zece ani de închisoare fiecare. Celelalte dispoziții ale sentinței au fost menținute.

6. La 18 ianuarie 2011, Curtea Supremă de Justiție a respins recursurile lui Iulian Antonovici, a apărătorului Valeriu Batîr, a apărătorilor Mihail Scrob și Gheorghe Ionaș în interesele lui Lilian Mititelu, ca inadmisibile.

7. Recursurile în anulare depuse de apărătorii Gheorghe Ionaș, Mihail Scrob, Valeriu Batîr, în interesele condamnaților, precum și a condamnatului Iulian Antonovici, au fost declarate inadmisibile la 20 iunie 2011. La 22 decembrie

2011, Curtea Supremă de Justiție a declarat inadmisibil recursul în anulare a condamnatului Lilian Mititelu.

8. La 28 februarie 2011, Lilian Mititelu și Iulian Antonovici au depus la Curtea Europeană a Drepturilor Omului (CtEDO) o cerere în temeiul art. 6 CEDO (nr. [15989/11](#)). Ei au susținut că procedurile penale împotriva lor nu au fost echitabile, întrucât ei fuseseră condamnați în baza declarațiilor oferite autorităților din Germania, fără a avea posibilitate să audieze sau să solicite audierea martorului acuzării Artur Burdulescu. La 02 iulie 2019, CtEDO a pronunțat hotărârea [Mititelu și Antonovici v. Moldova](#), în care a constatat că a avut loc violarea art. 6 §1 CEDO.

9. La 02 iulie 2020, apărătorul Gheorghe Ionaș, în interesele lui Lilian Mititelu și Iulian Antonovici, a depus o cerere de revizuire. La 17 decembrie 2020, Curtea Supremă de Justiție a admis cererea de revizuire, a casat integral decizia Curții Supreme de Justiție din 18 ianuarie 2011, decizia Curții de Apel din 25 februarie 2010 și a transmis cauza la rejudecare în instanța de apel.

10. La 13 noiembrie 2024, Curtea de Apel Chișinău [a respins](#) ca nefondat apelul procurorului și a admis apelul lui Lilian Mititelu și Iulian Antonovici. Instanța a casat parțial sentința din 29 decembrie 2008, în partea pedepsei, și a pronunțat o nouă hotărâre prin care Iulian Antonovici și Lilian Mititelu au fost recunoscuți vinovați de comiterea infracțiunii prevăzute de art.122 alin. (2) Cod penal și eliberați de pedeapsă în legătură cu intervenirea termenului de prescripție. Celelalte dispoziții ale sentinței au fost menținute.

11. La 13 ianuarie 2025, procurorul Alexandru Plîngău a declarat recurs în care invocă aprecierea vădit nerezonabilă a probelor. El solicită remiterea cauzei la rejudecare.

12. Urmărirea penală a fost pornită la 27 decembrie 2006 și s-a terminat la 31 iulie 2007. Prima instanță a examinat cauza în perioada 03 august 2007 – 29 decembrie 2008. Instanța de apel a examinat cauza în perioada 10 martie 2008 - 19 mai 2009, 24 noiembrie 2009 - 25 februarie 2010 și 09 februarie 2021 - 13 noiembrie 2024. Curtea Supremă de Justiție a examinat recursurile în perioada 20 iulie -13 octombrie 2009, 13 august 2010 – 18 ianuarie 2011, iar recursurile în anulare în perioada 25 martie - 20 iunie 2011 și 04 octombrie - 22 decembrie 2011. Curtea a examinat cererea de revizuire în perioada 18 iulie - 17 decembrie 2020. La 11 aprilie 2025, dosarul a ajuns la Curtea Supremă de Justiție. Cauza a fost redistribuită pentru examinarea recursului la 31 octombrie 2025.

ÎN FAPT

a) Acțiuni procedurale

i. constatările preliminare

13. La data de 02 iulie 2000, în orașul Hamburg, Germania, a fost descoperit cadavrul unei persoane neidentificate, imersat într-un canal și fixat cu o frânghie

de un stâlp din beton de 67 kg, element de construcție ce provenea dintr-un gard din proximitatea zonei portuare. Expertiza medico-legală și examinarea primară au relevat o stare avansată de putrefacție, corpul fiind înfășurat în păături și pânze cu motive florale, stabilindu-se că decesul a survenit cu aproximativ 6-18 luni anterior descoperirii. Din cauza descompunerii organice, cauza exactă a morții nu a putut fi determinată, deși nu au fost identificate fracturi osoase sau indicii certe de înec ori intoxicare.

14. În cadrul acțiunilor de urmărire penală și pe baza analizelor ADN, victima a fost identificată ca Artur Marin, sosit în Germania în anul 1999. El a locuit inițial cu Lilian Mititelu, Iulian Antonovici și Artur Burdulescu într-o rulotă. Ulterior, urmare a unor tensiuni între aceștia, Marin s-a mutat separat. Nemijlocit înaintea dispariției sale în iulie 1999, victima a lăsat suma de 5.000 de mărci germane spre păstrare unor martori, comunicând intenția de a se întâlni cu Mititelu și Antonovici, moment după care nu a mai oferit niciun semn de viață. Corelarea probatoriului, inclusiv a frânghiilor ridicate de la o locație din Seehafenstrasse, cu cele utilizate la legarea cadavrului, a permis reconstituirea segmentului factologic premergător infracțiunii (f.d.14-30, vol. VI).

ii. pornirea urmăririi penale

15. La 19 decembrie 2006, autoritățile Germaniei au remis Procuraturii Generale a Republicii Moldova materialele acumulate pe faptul omorului lui Artur Marin (f.d. 6, vol.I; 109-110, vol.VII).

16. La 27 decembrie 2006, a fost pornită cauza penală nr. 2006028170, având ca obiect materialele acumulate de autoritățile germane. Fapta ar fi avut loc la 17 iulie 1999 în orașul Hamburg, Germania (art.145 alin.(3) lit.f) și h) Cod penal). La 09 iulie 2007, a fost pornită cauza penală nr. 2007028074, având ca obiect pretinsa tâlhărie. Fapta ar fi avut loc la 17 iulie 1999, în jurul orelor 14:00-16:00, în orașul Hamburg, Germania, str. Seehafenstrasse. Lilian Mititelu și Iulian Antonovici, în scop de sustragere a bunurilor, l-au strangulat cu o funie pe Artur Marin, urmare a căror acțiuni ultimul a decedat. Ulterior, ei au sustras 300 de mărci germane de la defunct (art.188 alin. (3) lit.c) Cod penal). Tot, la 09 iulie 2007, a fost pornită cauza penală nr. 2007028075, având ca obiect pretinsa sustragere prin înșelăciune de la Maria Muler a mijloacelor bănești în sumă de 5.000 de mărci germane, ce aparțineau lui Artur Marin. Fapta ar fi avut loc după pretinsa acțiune de omor, la 27 august 1999, în orașul Hamburg, Germania (art. 195 alin. (1) Cod penal). La 11 iulie 2007, cauzele au fost conexe, fiindu-le atribuit nr. 2006028170 (f.d.1, 7, 8, 10, vol.I).

b) Învinuirea adusă

17. Lilian Mititelu și Iulian Antonovici au fost învinuiți că, la 17 iulie 1999, în intervalul orelor 14:00–16:00, în locuința situată pe str. Seehafenstrasse, Hamburg, Germania, au acționat împreună și de comun acord, în scopul omorului intenționat al lui Artur Marin și al însușirii bunurilor acestuia. Iulian Antonovici a imobilizat victima prin apucarea acesteia de gât din spate cu brațul, în timp ce

Lilian Mititelu i-a aplicat multiple lovituri cu pumnii în regiunea capului și a trunchiului. Ulterior, ei au folosit o frânghie cu care au strangulat victima până la deces. Ei au înfășurat cadavrul într-o cuvertură, l-au legat cu o frânghie de un un stâlp de beton și l-au aruncat în canalul de scurgere „An Der Landscheide” în apropierea str. Seehanfenstrasse din Hamburg-Heimfeld, Germania. Acțiunile acestora au fost calificate conform art.145 alin. (3) lit. f), h) și i) Cod penal.

18. Lilian Mititelu și Iulian Antonovici au mai fost învinuiți că, la 17 iulie 1999, imediat după comiterea omorului lui Artur Marin, au acționat împreună și de comun acord, în scopul sustragerii bunurilor victimei. Ei au efectuat căutări în hainele acestuia, de unde au sustras 300 de mărci germane și au cauzat succesorului părții vătămate un prejudiciu material considerabil de 1731,87 lei. Acțiunile inculpaților au fost încadrate în baza art. 188 alin. (3) lit. c) Cod penal.

19. Lilian Mititelu și Iulian Antonovici au mai fost învinuiți că ulterior comiterii omorului lui Artur Marin, împreună cu o persoană identificată, au acționat pentru dobândirea bunurilor victimei și însușirea a 5.000 de mărci germane lăsate de victimă la păstrare la Maria și Klaus Hartgen. Ei i-au indus în eroare pe aceștia că victima a fost arestată și că banii trebuie transmiși mamei acestuia din Republica Moldova. Inculpații au determinat transferul banilor pe numele lui Fevronia Popșoi, soacra lui Mititelu. Prin aceste acțiuni, inculpații au cauzat succesorului părții vătămate un prejudiciu material de 29408,50 de lei. Acțiunile date au fost încadrate în baza art. 195 alin. (1) Cod penal.

c) Probele

20. La 06 iulie 2000, a fost efectuată cercetarea la fața locului și descrierea circumstanțelor extragerii unui cadavru neidentificat din canalul de apă în Hamburg-Heimfeld, Germania (f.d. 31-35, vol. I).

21. La 06 iulie 2000, a fost efectuată cercetarea locului găsirii cadavrului. La 04 iulie 2000, de către autoritățile germane au fost făcute cu ajutorul elicopterului poliției fotografii de la locul găsirii cadavrului. A fost cercetată zona pentru a găsi și alți piloni de beton (f.d. 42, vol. I).

22. La 02 iulie 2000, în cadrul Institutului de Medicină Legală al Universității Hamburg a fost efectuată autopsia cadavrului neidentificat, de sex bărbătesc. Protocolul denotă că cauza decesului este neclară. Violențe exterioare nu au avut loc. Părți ale corpului nu au putut fi apreciate datorită putrefacției avansate, mai ales ale gâtului, care erau inexistente și nu se exclude o tăietură la gât cu hemoragie mortală. Era posibilă și o asfixie fără vătămarea osului hidios și a laringelui. Exista edem masiv al plămânului și ar fi posibilă și o otrăvire. Un înec în stare inconștientă nu a fost exclus, însă bărbatul a fost aruncat în apă în stare neînsuflețită, deoarece legăturile cu frânghia erau slabe și indicau mai curând că au fost folosite drept mănere la transportarea corpului (f.d. 69-86, vol.VII).

23. La 10 august 2000, a fost efectuată examinarea chimico-toxicologică a cadavrului. Raportul a atestat că nu au fost constatate substanțele psihotrope sau

otrăvitoare la cadavru. Inexistența algelor diatomee în organe vorbește împotriva morții prin înec (f.d. 65-67, vol. I).

24. La 10 aprilie 2001, a fost efectuată cercetarea comparativă molecular genetică a probelor ADN. Potrivit raportului, cadavrul neidentificat și Ivana Macovei din Republica Moldova demonstrează celule ADN mitocondriale identice. Astfel, s-a constatat un indice puternic înrudirea pe cale maternă a acestora (f.d. 111a-111, vol.II).

25. La 10 iulie 2000, a fost efectuată mențiunea de stabilire a proprietarilor caselor de pe Seehafenstrasse, pentru a fi audiați (f.d.46, vol.I).

26. La 09 august 2000, în cadrul cercetării preliminare, Ahmed Al-Talkani, gazda chiriei oferite inculpaților, audiat în calitate de martor, a comunicat că, la sfârșitul lunii august – începutul lunii septembrie 1999, după o intervenție a poliției privind neachitarea chiriei de către patru bărbați cazați în imobilul de pe Seehafenstrasse 11, el a intrat în contact cu aceștia și a acceptat ca trei dintre ei să locuiască într-un apartament aflat în proprietatea sa. Inițial, aceștia urmau să presteze muncă pentru martor, însă ulterior relația s-a limitat la achitarea chiriei. Ei au pretins inițial că sunt cetățeni polonezi, dar ulterior au recunoscut că provin din Republica Moldova și că utilizau pașapoarte falsificate. La sfârșitul lunii august 2000, el a fost contactat telefonic de Artur Burdulescu, care i-a solicitat sprijin pentru identificarea unui spațiu locativ destinat unor tineri. El s-a întâlnit cu Burdulescu în acest scop. El a fost prezent într-un apartament unde se aflau Artur Burdulescu și alte persoane, identificați ca Lilian Mititelu și Iulian Antonovici. Burdulescu a sugerat implicarea celor doi într-o faptă gravă. El a spus că aceștia sunt „băieți răi” și a lăsat să se înțeleagă că ei au legături cu omorul unei persoane. Burdulescu i-a comunicat că victima era deja moartă, ascunsă sub un pat, iar ulterior a fost transportată. El a făcut referire și la un posibil mobil material al crimei, o sumă de aproximativ 4.000-5.000 de mărci. Din cauza stării de teamă și șoc, el nu a reținut toate detaliile săvârșirii omorului. Totuși, discuțiile purtate se refereau la implicarea în omor. El nu a informat organele de drept, deoarece miza că Burdulescu însuși o va face. La prezentarea fotografiilor de identificare, Al-Thakamy l-a recunoscut pe Artur Burdulescu, Lilian Mititelu și Iulian Antonovici. El a confirmat că ei au locuit în imobilele sale și se prezentau drept polițiști (f.d.115-121, vol.I; f.d.86-93, vol.II). În instanță, acuzarea nu a asigurat prezența lui Al-Thakamy pentru a fi audiat.

27. La 08 ianuarie 2001, Maria Muller, fiica vitregă a locatorului victimei, audiată în calitate de martor, a oferit detalii privind identitatea, anturajul și activitățile lui Artur Marin. Artur avea un stil vestimentar constant, purta haine curate și îngrijite, de regulă compuse din blugi și tricou sau cămașă. El depozitase la Klaus Hartgen și mama 5.000 de mărci. Hartgen avusese o întâlnire cu cetățenii moldoveni, Lilian, Piotr și Artur, care locuiau împreună cu Artur Marin. Aceștia i-au comunicat că Artur Marin este în închisoare în Polonia și că banii l-ar ajuta să iasă. Ea a refuzat transmiterea banilor, însă s-a convenit asupra

transferului de bani mamei lui Marin. Transferul a fost efectuat de ea, pentru că Hartgen nu avea timp. Ea a prezentat o chitanță care atestă transferul în Republica Moldova la 27 august 1999. Mai târziu a fost confirmat recepționarea transferului, însă despre Artur Marin nu i s-a comunicat nimic. Ulterior, ea a aflat că persoana destinată nu este mama, ci o prietenă a lui Artur. Ea a precizat că în cercul lor de cunoștințe existau două persoane cu prenumele „Artur”, cel dispărut, pe care Klaus Hartgen îl cunoștea de o perioadă mai lungă, și un al doilea Artur, care sosise ulterior împreună cu ceilalți cetățeni moldoveni (f.d.140-151, vol. I). În instanță, martorul nu a fost audiat.

28. Copia chitanței atestă transferul de bani din 27 august 1999. Mijloacele financiare în sumă de 5.000 de mărci au fost transferate de Maria Magdalena (Muller) către Fevronia Popșoi (f.d. 152-153, vol. I; f.d.127-128, vol. III).

29. La 10 ianuarie 2001, Klaus Hartgen, proprietarul imobilului oferit în chirie victimei, audiat în calitate de martor, a indicat că îl cunoștea pe Artur Burdulescu din anul 1998, iar în februarie 1999, la solicitarea acestuia, i-a oferit cazare. El l-a preluat pe Burdulescu, care era însoțit de Artur Marin și Iulian Antonovici, de la gara Maschen. Cei trei s-au stabilit într-o rulotă de pe terenul lui. Peste câteva săptămâni, la aceeași locație au venit Galina Schweigert și Lilian Mititelu. Toate cele cinci persoane au locuit împreună în rulota respectivă până la sfârșitul lunii aprilie 1999, când Mititelu, Antonovici și Galina Schweigert s-au mutat într-un apartament. Cât conviețuiau în rulotă, între ei existau conflicte frecvente, inclusiv pe fondul dispariției unor sume de bani ce aparțineau lui Artur Marin. Din acest motiv, Marin s-a mutat într-o altă rulotă. Relațiile dintre victimă și ceilalți au continuat, iar aceștia se vizitau reciproc. În iulie 1999, Artur Marin i-a comunicat că urma să se întâlnească cu ceilalți pentru achiziționarea unui automobil, ocazie cu care i-a încredințat spre păstrare 5.000 de mărci, fără a-i solicita restituirea lor ulterior. La scurt timp după acea întâlnire, victima a dispărut fără urmă. După dispariția lui Artur Marin, inculpații s-au prezentat în repetate rânduri și solicitau bunurile victimei și suma de 5.000 de mărci. Ei au invocat inițial arestarea lui Marin de către poliție din cauza unui pașaport fals, iar ulterior că banii urmau să fie transmiși mamei victimei pentru angajarea unui avocat. El a refuzat să le remită suma, apreciind afirmațiile acestora ca necredibile, și a dispus transmiterea banilor către mama victimei din Moldova, prin intermediul Mariei Muller (f.d. 156-171, vol.I). În instanță, martorul nu a fost audiat.

30. La 12 ianuarie 2001, Maria Hartgen, soția gazdei și mama Mariei Muller, audiată în calitate de martor, a făcut declarații similare cu cele date de Klaus Hartgen. Ea a menționat că întâlnirea lui Artur Marin a fost preconizată pentru sfârșitul săptămânii. Peste o zi după comunicarea cu el, ea a zburat la fiica sa în România, ștampila fiind aplicată la 18 iulie 1999 (f.d.175-200, vol.I). În instanță, martorul nu a fost audiat.

31. La 20 ianuarie 2001, a fost întocmit raportul anchetei efectuate de autoritățile germane. Cadavrul a fost identificat ca fiind Artur Marin, au fost

stabiliți și audiați martori, existau persoane suspecte Artur Burdulescu, Lilian Mititelu și Iulian Antonovici (f.d.208-216, vol. I).

32. La 30 ianuarie 2001, Wladyslaw Hatalak, coleg de muncă a victimei și inculpaților, audiat în calitate de martor, a comunicat informații similare celor date de Klaus Hartgen. El a menționat că între Artur Marin și ceilalți moldoveni au fost conflicte. Cu o zi sau două înainte de dispariția lui Marin, celălalt Artur cu Piotr au fost la el. Ulterior, ei i-au comunicat că Artur Marin a fost închis de poliție, au luat unele haine, iar peste câteva zile au fost și au luat celelalte bunuri ale lui Artur Marin (f.d.1-16, vol.II). În instanță, martorul nu a fost audiat.

33. La 08 februarie 2001, au fost întreprinse acțiuni de anchetă pe Seehafenstrasse nr.10 Hamburg, în prezența martorului Al-Talkani. Urmare a acțiunii, au fost ridicate frânghiile de rufe identice cu cele cu care a fost legat cadavrul (f.d.17-18, vol.II).

34. La 15 martie 2001, agenții Harder și Spielman al secției LKA41 al Departamentului de investigații a Poliției Germane, au întocmit un raport cu privire la primul interogatoriu al lui Artur Burdulescu. În raport se menționează că Burdulescu a fost dispus să facă depoziții. El a indicat că Lilian și Iulian l-au omorât pe Artur Marin din cauza a 5.300 de mărci. După ce Lilian și Iulian au început să-l bată pe Artur, el a părăsit odaia. Când s-a întors, Artur era mort sub pat. Cei doi l-au scos afară și l-au scufundat în apropierea Seehafenstrasse (f.d.64-66, vol.II).

35. La 02 februarie 2001, a fost dispusă interceptarea convorbirilor telefonice ale lui Artur Burdulescu, finalizată la 26 martie 2001. La 27 martie 2001, a fost efectuată dispoziția privind rezultatele interceptării telecomunicației care aparțineau lui „Artur” (Burdulescu). Acestea denotă că Burdulescu îi învinuiește în convorbiri telefonice cu terțe persoane pe alți doi complici Lilian și Iulian de uciderea lui Artur Marin (f.d.250-251, vol.I).

36. La 27 aprilie 2001 și 04 mai 2001, Artur Burdulescu a fost interogat în calitate de martor și a confirmat că Lilian Mititelu și Iulian Antonovici l-au omorât pe Artur Marin în Seehafenstrasse 10 la parter, pentru a acapara 5.300 de mărci. Ei l-au bătut și l-au strangulat. El a părăsit odaia în timpul faptei, iar când a revenit Artur Marin se afla mort sub pat. În acea noapte, Lilian și Iulian au strâns cadavrul, în timp ce el și un frate de-al acuzatului, Dinu Mititelu, i-a ajutat, să tragă cadavrul până la ușa casei. Mai târziu, primii i-au arătat unde au scufundat cadavrul. După săvârșirea faptei, ei l-au impus să afle unde victima a pus banii și să ajungă la bani. Ei au inventat istoria că victima a fost arestată de poliție din cauza actelor false și se afla în închisoare. Banii au fost trimiși soacrei lui Mititelu. Astfel, ei au reușit să între în posesia banilor (f.d. 121-154, f.d. 155-183, vol. II). La 17 iulie 2001, Artur Burdulescu a fost audiat repetat în cadrul anchetei împotriva sa de un judecător al Judecătoriei Hamburg. El a făcut declarații similare (f.d. 219-222, vol.II). În instanță, martorul nu a fost audiat.

37. La 07 mai 2001, a fost efectuată cercetarea locului crimei cu Artur Burdulescu. Raportul denotă că Burdulescu a prezentat circumstanțele acțiunilor atît în camera crimei, cît și locul unde corpul lui Artur Marin a fost aruncat în apă (f.d. 185, vol.II). La aceeași dată a fost stabilit că ziua comiterii crimei era 17 iulie 1999 (f.d.189, vol.II).

38. La 08 mai 2003, de către procurorul Senger al Procuraturii Hamburg, a fost emisă dispoziția privind pornirea procedurii de anchetă împotriva lui Artur Burdulescu, conform art. 154 alin. (1) Cod penal al Germaniei (f.d. 15, vol.VII).

39. La 16 martie 2001, Margarita Palmtag, audiată în calitate de martor, a comunicat că, în anul 1999, logodnicul său, Artur Burdulescu, i-a povestit despre omorul lui Artur Marin. Burdulescu i-a comunicat că victima a fost omorâtă pentru o sumă de aproximativ 3.000-5.000 de mărci. După comiterea crimei, cadavrul a rămas mai multe zile ascuns sub pat în locuință. Ulterior, corpul victimei ar fi fost înfășurat într-un covor, transportat pe timp de noapte, legat cu o frânghie de un tub de beton și aruncat în apă pentru a fi ascuns. Burdulescu a fost amenințat cu moartea de către autori pentru a nu divulga cele întîmplate. Potrivit ei, printre autorii crimei se afla Lilian Mititelu, indicat de Burdulescu drept principalul agresor, alături de o altă persoană al cărei nume nu îl cunoștea. Burdulescu i-a relatat despre presiunile și amenințările exercitate atît asupra sa, cît și asupra familiei sale din Republica Moldova, pentru a restitui pretinse datorii de 3.000 de mărci și pentru tăcere. Burdulescu intenționa să informeze poliția despre omor, însă a renunțat din cauza situației sale ilegale privind documentele false. Burdulescu nu a participat la uciderea victimei, afirmând că acesta doar a asistat la cele întîmplate și a fost constrâns de ceilalți să nu fugă sau să divulge fapta, inclusiv în momentul transportării și ascunderii cadavrului (f.d.67-81, vol. II). În instanță, martorul nu a fost audiat.

40. La 15 martie și 27 martie 2001, Maricica Kohut, audiată în calitate de martor, a comunicat că Artur Burdulescu a locuit la ea din toamna anului 1999 pînă în iunie 2000. El i-a comunicat că, unde a locuit anterior, a avut loc un conflict între trei bărbați. Artur i-a comunicat că Lilian și Iulian l-au omorît pe celălalt Artur. Din cauza fricii de cei doi, Boldurescu a locuit la ea. Aceștia îl căutau și fusese de cîteva ori la ea. Ulterior, ei l-au telefonat pe Artur când din Moldova. (f.d.55-59, 106-109, vol.II). În instanță, martorul nu a fost audiat.

41. La 08 iunie 2001 Sabina Burdulescu, sora lui Artur Burdulescu, audiată în calitate de martor, a comunicat că a aflat despre moartea lui Artur Marin în februarie 2001, în timp ce se afla în România. Fratele său i-a mărturisit telefonic că Lilian Mititelu și Iulian Antonovici l-au ucis pe Artur Marin pentru a-i fura aproximativ 5.000 de mărci pe care victima le economisise. Ea l-a descris pe Lilian Mititelu ca fiind o persoană periculoasă, fost polițist, care ar mai fi comis o crimă în raionul Leova. Ea și familia sa au fost amenințați de Mititelu și soția acestuia, Aliona, pentru pretinse datorii ale victimei. Aceasta a mai precizat că

fratele său a fost forțat de ceilalți doi să participe la ascunderea cadavrului și că aceștia au părăsit Germania în toamna anului 1999 (f.d.229-235, vol.II).

42. La 12 mai 2006, a fost prezentat raportul Parchetului Hamburg asupra depistării cadavrului și situația de fapt a anchetei împotriva cetățenilor moldoveni Mititelu Lilian și Antonovici Iulian (f.d.12-14, vol.I).

43. La 05 februarie 2007, fiind Aliona Mititelu audiată în calitate de martor, a comunicat că, în februarie 1999, soțul său, Lilian Mititelu, și sora, Galina Moroșanu, au plecat în Germania. Ei au fost întâlniți de Artur Burdulescu conform unei înțelegeri prealabile. Ulterior, în vara anului 1999, Artur Burdulescu a contactat-o telefonic și i-a solicitat un împrumut de 1.000 dolari SUA pentru achitarea unor datorii. Acesta avea multiple datorii în Moldova, iar după plecarea acestuia diverse persoane veneau să solicite restituirea banilor. La solicitarea lui Artur Burdulescu, ea a primit în repetate rânduri transferuri bănești, expediate de cetățeni germani, pe care ulterior le transmitea creditorilor acestuia sau familiei lui. Într-un caz concret, ea a recepționat 5.000 de mărci, convertite în 2.500 dolari SUA. O sumă minoră a fost remisă surorii lui Burdulescu, iar restul - creditorilor acestuia în mun. Chișinău. Ea a confirmat că a acționat din compasiune față de familia lui Burdulescu, pe care o sprijinea frecvent, inclusiv prin întreținere și facilitarea convorbirilor telefonice. Ea a mai precizat că i-a explicat Eugeniei Macovei și soțului acesteia toate circumstanțele privind banii primiți și transmiși pentru Burdulescu. În fața instanței, ea a oferit declarații similare (f.d. 130-132, vol. VII, 63-65, vol. IX).

44. La 05 februarie 2007, Fevronia Popușoi, audiată în calitate de martor, a comunicat că este soacra lui Lilian Mititelu. Banii recepționați erau pentru fiica sa. Cineva a sunat de la Hamburg și a întrebat cum se numește. Ea nu știa cu precizie de la cine erau banii, însă presupunea că ei au fost trimiși de Lilian Mititelu. El trimitea des bani, însă sume mai mici (100 sau 200 de mărci). Ea nu s-a interesat de originea sau de soarta banilor. Datele ei personale au fost folosite numai pentru a primi banii de la bancă. Fiica sa cu copil mic nu era în stare să-i primească. Ulterior, fiica i-a spus că banii sunt de la un cumătru. Declarațiile au fost menținute ulterior în fața instanței de judecată (f.d. 13-14; vol.V, f.d.54, vol. IX).

45. La 26 februarie 2007, Ivana Macovei, mama victimei, recunoscută în calitate de succesor al părții vătămate, a comunicat că, la începutul anului 1999, fiul său, Artur Marin, s-a deplasat în Germania cu un pașaport polonez fals. El era însoțit de Artur Burdulescu, Lilian Mititelu și Iulian Antonovici. Din comunicările telefonice periodice, acesta a informat-o că era angajat la o cetățeană română pe nume Maria Magdalena, a acumulat suma de 5.000 de mărci și intenționa să achiziționeze un microbuz. Achiziționarea urma să aibă loc cu sprijinul lui Artur Burdulescu și Lilian Mititelu la finele lunii iunie sau începutul lunii iulie, după care acesta urma să revină în Republica Moldova. Ulterior, de la fiica Eugenia, a aflat că suma de 5.000 de mărci a fost transmisă în orașul Căușeni. Angajatoarea i-a transferat prin intermediul inculpaților Artur Burdulescu și Lilian Mititelu, sub

falsul pretext al bolii mamei lui Artur Marin. Deși investigațiile rudelor au indicat că banii s-ar fi aflat la soacra lui Lilian Mititelu, despre locul aflării lui Artur Marin nu au fost oferite informații. Ulterior, ea a primit un apel anonim prin care se comunica eronat că fiul său s-ar afla în Franța. În luna august 2002, ea s-a adresat organelor de poliție din Leova, oferind probe biologice (sânge și salivă). Ea a mai relevat că fiul său îi sprijinea financiar pe inculpați și expediașe anterior bunuri materiale în țară. Ivana Macovei și-a menținut constant și consecvent declarațiile, inclusiv în fața instanței (f.d. 121-123, vol. VII; f.d. 52-53, vol. IX).

46. La 26 februarie 2007, Eugenia Macovei, sora victimei, audiată în calitate de martor, a oferit declarații similare cu Ivana Macovei. Suplimentar, ea a declarat că fratele său i-a prezentat personal pașaportul polonez fals înaintea plecării în Germania. El i-a comunicat în mod direct detalii privind deplasarea, persoanele implicate, precum și intenția de a reveni în Republica Moldova la 24 iulie 1999, după procurarea unui microbuz. După dispariția acestuia, ea a întreprins personal demersuri de căutare, a contactat-o repetat pe Maria Magdalena, a sesizat organele de poliție și s-a deplasat la familia lui Lilian Mititelu, unde nu a obținut informații clare privind soarta fratelui său. Maria Magdalena i-a comunicat suspiciuni față de comportamentul inculpaților. Eugenia Macovei și-a menținut declarațiile în fața instanței (f.d. 126-129, vol. VII; , f.d.57-59, vol. IX)

47. La 24 aprilie 2007, a fost efectuată expertiză medico-legală în baza documentelor medicale prezentate Centrului de Medicină Legală. Din cauza proceselor descompunerii avansate a cadavrului, cauza de deces nu a putut fi stabilită. Ipotetic, s-a presupus o traumare a gâtului (plagă tăiată sau strangulare), cu lezarea integrității gâtului sau tegumentelor lui, care la examinarea primară au fost descrise. S-a constatat cu certitudine că decesul nu a survenit în urma asfixiei mecanice prin înec. În raportul de examinare medico-legală din Hamburg este indicat faptul că în partea dreaptă posterior-inferioară a toracelui se determină o regiune de hemoragie de dimensiunile palmei, care poate apărea la lovire cu un corp contondent dur și se califică ca leziune corporală ce nu aduce prejudiciu sănătății. Urme de autoapărare pe cadavru nu au fost depistate (f.d.96-98, vol.VII).

48. La 15 iunie 2007, Maria Burdulescu, audiată în calitate de martor, a comunicat că este mama lui Artur Burdulescu. Fiul său a plecat peste hotare cu Artur Marin în ianuarie 1999. Ei au locuit ulterior cu Lilian Mititelu și Iulian Antonovici. Ea a relatat că asupra sa au fost exercitate presiuni de către mama victimei. Ea a primit avertismente de la un cetățean german de origine română, care îi sugera că fiul său Artur să nu aibă încredere în nimeni. Martora a denunțat episoade de intimidare și din partea lui Lilian Mititelu. Ultimul, împreună cu un polițist, au amenințat-o că fiul nu se va mai întoarce acasă. Fiica sa a fost amenințată de soția lui Mititelu privind pretinse datorii. Ea a precizat că a aflat despre omor în anul 2000 chiar de la fiul său, fiindu-i comunicat faptul că Mititelu și Antonovici au fugit de la locul faptei. Viața fiului se afla în pericol, iar cineva i-a comunicat că bine că moldovenii au fugit, căci puteau să-i omoare și fiul ei. Ea a adăugat că fiul său muncește în Germania, unde deține permis de ședere. Ea a

negat existența unor datorii față de Mititelu și a arătat că împrumuturile contractate au fost restituite. Ea a fost la curent despre omorul lui Artur Marin din convorbirile cu feciorul său (f.d. 135-136, vol. VII; f.d.55-56, vol. IX).

49. La 25 iulie 2007, Lilian Mititelu, audiat la faza de urmărire penală, nu a recunoscut vina. El a oferit o expunere detaliată a circumstanțelor aflării sale în Germania. El s-a deplasat în Germania în iarna anului 1998, împreună cu cumnata sa. În Germania el a fost întâmpinat de Artur Burdulescu. Inculpatul a relatat că, inițial, a locuit într-o rulotă și a lucrat la o mini fabrică de procesare a cartofului. Ulterior, din cauza unor neînțelegeri cu Artur Marin privind o presupusă dispariție de bani, el s-a mutat împreună cu Iulian Antonovici și Artur Burdulescu într-un apartament. În august 1999, Artur Burdulescu i-a informat că Artur Marin a fost reținut de poliție pentru acte false și a solicitat suma de 3.000 de mărci pentru angajarea unui avocat. Inculpatul, împreună cu Iulian Antonovici, au contribuit cu câte 1.500 de mărci fiecare. Tot la solicitarea lui Burdulescu, ei au transportat cu mașina mai multe genți cu lucrurile lui Artur Marin de la locuința lui Klaus Hartgen în Hamburg. Lilian Mititelu a negat prezența sa în Hamburg la 17 iulie 1999. El a susținut că se afla în orașele Rostock și Schwerin la muncă, revenind definitiv în Republica Moldova pe 27 octombrie 1999. El a subliniat că întreaga situație a fost marcată de datoriile pe care Artur Burdulescu le-a acumulat față de el și de comportamentul dubios al acestuia, care se ocupa cu activități ilicite, precum furtul de mașini și biciclete. Lilian Mititelu în fața instanței a depus declarații identice cu cele din faza de urmărire penală. El a menținut poziția de nevinovăție în mod constant pe parcursul întregului proces judiciar (f.d.172-178, 187-188, vol.VII; f.d. 70-77, 199-200, vol. IX).

50. La 25 iulie 2007, Iulian Antonovici, audiat la faza de urmărire penală, nu a recunoscut vina. El a confirmat că a plecat în Germania în ianuarie 1999, utilizând pașapoarte poloneze perfectate prin intermediul lui Artur Burdulescu. Declarațiile sale au coroborat versiunea prezentată de Lilian Mititelu. Antonovici a precizat că relațiile cu Artur Marin au devenit tensionate din cauza unor datorii financiare pe care Burdulescu le avea față de acesta și a incidentului cu banii pretins sustrași din rulotă. În ceea ce privește evenimentele din august 1999, acesta a confirmat împrumutul sumei de 3.000 de mărci către Burdulescu sub pretextul asistenței juridice pentru Artur Marin. El a confirmat participarea la transportarea bagajelor decedatului de la casa Mariei Magdalena. El a reiterat că, în luna iulie 1999, se afla la muncă în orașele Rostock și Schwerin. El a declarat că nu a mai avut cunoștință despre soarta lui Artur Marin după ce acesta ar fi fost reținut. El a revenit în Moldova în octombrie 1999. Iulian Antonovici în fața instanței a depus declarații identice cu cele din faza de urmărire penală (f.d.149-151, 160-161, vol. VII; f.d.66-69, 197-198, vol. IX).

d) Examinarea cauzei în prima instanță

51. În cursul procedurii judiciare, la 25 octombrie 2007 și 24 martie 2008, instanța a înaintat cereri de asistență judiciară internațională în Germania, pentru

citarea martorilor Ahmed Al-Talkany, Maria Muller, Klaus și Maria Hartgen, Margarita Palmtag, Artur Burdulescu și Maricica Kohut (f.d. 65-86, 165-181, vol.VIII). Toți martorii au recepționat citațiile o singură dată (f.d.216-222, vol. VIII). Niciun martor nu s-a prezentat în fața instanței de judecată și nu au fost prezentate motivele absenței lor. Alte tentative de a cita martorii nu au fost efectuate (f.d.243-244, vol. VIII).

52. Ion Mititelu, audiat în calitate de martor, a comunicat că este tatăl inculpatului Mititelu. În luna iulie 1999, el a fost supus unei intervenții chirurgicale, costurile căreia au fost suportate de către medici din cadrul Spitalului Feroviarilor. Fiul Lilian a activat anterior în organele de stat și acesta nu are capacitatea de a comite faptele de care este acuzat. Acesta a calificat învinuirile drept o calomnie (f.d.60, vol. IX).

53. Dinu Mititelu, audiat în calitate de martor, a comunicat că, în vara anului 1999, singur a plecat în Germania, or. Hamburg, unde a fost întâlnit de Lilian Mititelu. El a lucrat împreună cu Lilian și Iulian la un om pe nume Ahmed. Regimul de lucru era de luni până sâmbătă, de la orele 05.00 până la orele 17.00-18.00 seara. Despre dispariția lui Artur Marin el a aflat în anul 2001, când a fost invitat și interogată la Procuratura Leova. Pe decedat el nu l-a cunoscut. Pe Artur Burdulescu el îl cunoștea ca fiind amator de lucruri ușoare și nelegale. Deseori el îi propunea biciclete furate și cerea în împrumut bani. În luna iunie-iulie 1999, el a locuit la Ahmed. La 10 -12 iulie 1999, ei au fost transferați în alt loc. La 17 iulie 1999, el a lucrat în or. Rostoc, s-a reținut deoarece s-a reținut la ziua de naștere a cumnatei Galina, din 22 iulie (f.d.61-62, vol. IX).

54. Alexandru Hăbășescu, audiat în calitate de expert, a declarat că concluziile formulate în cauză au avut caracter ipotetic, fiind întemeiate atât pe propriile presupuneri, cât și pe constatările probabile ale experților germani. Din cauza stării avansate de descompunere a cadavrului, nu s-au păstrat modificări patologice obiective, cu excepția unor hemoragii în țesuturile moi, iar urme clare de violență nu au fost depistate. Experții germani nu au constatat leziuni ale scheletului osos și nici fracturi ale osului hioid sau cartilajelor faringiene, motiv pentru care ipoteza sugrumării nu putea fi susținută obiectiv. Strangularea cu un laț putea fi presupusă doar teoretic, în condițiile utilizării unui dispozitiv similar garotei, însă raportul medico-legal german nu a evidențiat leziuni specifice unei asemenea modalități. Hemoragiile constatate puteau proveni atât din lovirea cu un obiect, cât și de un obiect, fără a reprezenta vătămări capabile să determine decesul. O eventuală plagă tăiată la nivelul gâtului rămâne doar o presupunere, în lipsa unor dovezi. De asemenea, lipsa planctonului în probele recoltate a indicat că persoana era deja decedată anterior plasării cadavrului în apă, fiind exclusă și otrăvirea. În concluzie, cauza probabilă a morții a fost asfixia, fără posibilitatea stabilirii certe a mecanismului concret al producerii acesteia (f.d.78-79, vol. IX).

55. În cadrul dezbaterilor judiciare, procurorul a solicitat recalificarea acțiunilor inculpaților Lilian Mititelu și Iulian Antonovici în partea art.145 Cod

penal, în baza art. 88 pct. 1), 6), 7) Cod Penal (redacția 1961), după indicii calificativi, omorul premeditat săvârșit în interes acapator, cu o deosebită cruzime, săvârșit cu scopul de a înlesni săvârșirea ei (f.d.1-14, vol.IX).

56. La 29 decembrie 2008, Judecătoria Botanica a achitat inculpații cu privire la acuzațiile de omor premeditat și tâlhărie (prevăzute de art. 88 și art. 188 din Codul penal în redacția anului 1961). Instanța a constatat că unica probă prezentată de către procuror în susținerea acuzațiilor s-a limitat la depozițiile lui Artur Burdulescu, oferite autorităților din Germania. Ea a reținut că o sentință de condamnare nu poate fi întemeiată în mod exclusiv sau principal pe declarațiile martorilor depuse în timpul urmăririi penale și citite în absența acestora, în special dacă inculpații nu au avut posibilitatea de a participa la o confruntare sau de a adresa întrebări martorului. Având în vedere că Artur Burdulescu a fost audiat în lipsa inculpaților, încălcându-se dreptul la apărare și principiul contradictorialității, această probă a fost declarată inadmisibilă și exclusă din dosar. Instanța a pus sub îndoială credibilitatea depozițiilor lui Burdulescu, subliniind că acesta, fiind la rândul său bănuit de autoritățile germane pentru aceeași infracțiune, a avut un interes personal în incriminarea altor persoane pentru a se sustrage de la răspunderea penală. Declarațiile sale au fost calificate drept contradictorii. Deși acesta a pretins că nu a fost prezent la momentul scufundării cadavrului în râu, el cunoștea detalii despre stâlpul de beton legat de corpul victimei. Incertitudinile au fost interpretate în favoarea inculpaților. Instanța i-a recunoscut pe Mititelu și Antonovici vinovați de comiterea infracțiunii de escrocherie, conform art. 122 alin. (2) din Codul penal (redacția anului 1961). Argumentele acestora privind necunoașterea provenienței banilor, au fost respinse. Ea a reținut ca transferul „Western Union” din 27 august 1999, efectuat pe numele soacrei inculpatului Lilian Mititelu, și depozițiile martorei Fevronia Păpușoi demonstrează fapta. Instanța a aplicat legea penală din 1961, pe care a considerat-o mai blândă în raport cu redacția din 2002. Inculpații au fost condamnați la o amendă în mărime de 100 de salarii minime, cu liberarea de executarea pedepsei pe motivul expirării termenului de prescripție.

e) Cererea de apel

57. La 02 martie 2009, procurorul Alexandru Caraman a depus apel. Acesta a solicitat casarea totală a sentinței, recunoașterea și condamnarea lui Iulian Antonovici pentru toate trei capete de acuzare și stabilirea unei pedepse definitive de 16 ani de închisoare. El a pledat ca Lilian Mititelu să fie recunoscut vinovat și condamnat pentru toate trei capete de acuzare cu stabilirea unei pedepse definitive de 20 ani de închisoare, cu soluționarea acțiunii civile. În apel, acuzarea a susținut că prima instanță a pus la baza sentinței de achitare doar declarațiile inculpaților de nerecunoaștere a vinovăției, precum că în ziua omorului aceștia nu erau în or. Hamburg. Chei de la apartament avea doar Artur Burdulescu, care avea un motiv să-l omoare pe Marin din cauza datoriilor. Acuzatorul a invocat că, deși nu a fost posibil de audiat martorii, declarațiile oferite în fața judecătorului din Germania confirmă consecutivitatea acțiunilor

inculpaților. Vinovăția inculpaților este pe deplin dovedită prin probele acumulate de autoritățile din Germania și organul de urmărire penală (f.d.98-109, vol. IX).

58. La 09 martie 2009, Lilian Mititelu și Iulian Antonovici au depus apel. Aceștia au solicitat casarea sentinței în partea condamnării pe art. 122 alin. (2) Cod penal (red. 1961), deoarece vinovăția lor nu a fost dovedită prin ansamblul de probe și nu poate fi bazată pe presupuneri (f.d.111-112, vol. IX).

f) Prima procedură de apel și de recurs

59. La 19 mai 2009, Curtea de Apel Chișinău a respins apelurile. Instanța a constatat că prima instanță just a verificat în ședința de judecată probele administrate. Partea acuzării nu a prezentat probe convingătoare în privința vinovăției inculpaților în săvârșirea infracțiunilor prevăzute de art. 88 pct. 1), 6), 7) Cod penal (red. 1961) și art. 188 alin. (3) lit. c) Cod penal (red. 2002). Acțiunile inculpaților în baza art. 122 alin. (2) Cod penal (red. 1961) au fost demonstrate nu doar prin transferul „Western Union”, ci și prin coroborare cu declarațiile martorului Fevronia Popușoi și contradicțiile cu declarațiile martorului Aliona Mititelu și a lui Lilian Mititelu. Inculpații au indicat ridicarea banilor de la cetățenii Germaniei prin inducerea în eroare că banii vor ajunge la mama decedatului (f.d.133-144, vol. IX).

60. La 17 iunie 2009, procurorul Tatiana Pavlenco a declarat recurs, solicitând trimiterea cauzei la rejudecare. Procurorul a susținut că argumentele invocate în apel nu au fost verificate, iar asupra probatoriului instanța nici nu s-a expus (f.d.151-155, vol. IX).

61. La 13 octombrie 2009, Curtea Supremă de Justiție a admis recursul procurorului, a casat decizia Curții de Apel din 19 mai 2009 și a dispus rejudecarea cauzei. Curtea a constatat că instanța de apel prematur a respins declarațiile lui Artur Burdulescu și nu a dat o apreciere asupra faptului că martorul a fost audiat în fața unui judecător. Curtea a reținut că instanța de apel a lăsat fără apreciere probele enumerate în coroborare cu declarațiile martorului și a inculpaților (f.d.168-173, vol. IX).

g) A doua procedură de apel și de recurs

62. La 25 februarie 2010, Curtea de Apel Chișinău, a respins apelul inculpaților ca nefondat. Ea a încetat procesul penal în baza art.122 alin.(2) Codul penal (red. 1961), din motivul expirării termenului de prescripție de tragere la răspundere penală. Instanța a admis parțial apelul procurorului, a casat parțial sentința și a pronunțat o nouă hotărâre. Iulian Antonovici și Lilian Mititelu au fost recunoscuți vinovați pentru omor premeditat și condamnați la câte 10 ani de închisoare fiecare. În rest, sentința a fost menținută. Instanța a admis ca probe concludente declarațiile lui Artur Burdulescu, oferite autorităților din Germania. Ea a reținut că aceste depoziții sunt veridice, deoarece au fost depuse în fața unui judecător de instrucție și s-au coroborat cu raportul de autopsie al Institutului de Medicină Legală din Hamburg, care a confirmat violența drept cauză a decesului

victimei. Declarațiile martorului au fost consecvente și în coroborare cu depozițiile martorilor Ivana Macovei, Eugenia Macovei, Maria Burdulescu. Acțiunile inculpaților au fost determinate de scopul de a însuși suma de 5.000 mărci germane, fiind confirmate de martorii Maria Muller, Fevronia Popușoi și prin copia transferului „Western Union” efectuat către soacra lui Lilian Mititelu. Vinovăția inculpaților a fost stabilită inclusiv prin coroborarea raporturilor organelor de poliție a Germaniei și cercetarea la fața locului. Instanța a argumentat legalitatea probelor obținute în lipsa inculpaților prin faptul că aceștia s-au eschivat de la urmărirea penală îndată după comiterea faptei, fiind reținuți în Republica Moldova după șapte ani. Probele nu demonstrează sustragerea de bunuri în timpul omorului și a menținut achitarea inculpaților în partea infracțiunii de tâlhărie (f.d.219-230, vol. IX).

63. La 29 martie 2010, avocatul Valeriu Bafîr a declarat recurs în interesele lui Iulian Antonovici. El a invocat că vinovăția inculpatului nu a fost dovedită nici la urmărirea penală, nici la faza judecării. Probele au fost administrate în cauza lui Burdulescu Artur, nu în privința lui Iulian Antonovici și Lilian Mititelu. Învinuirea s-a întemeiat exclusiv pe declarațiile lui Artur Burdulescu, care era cointeresat în incriminarea acestora. Audierea acestuia în Germania a avut loc fără posibilitatea adresării întrebărilor de către apărare, precum și că nu s-a stabilit cu certitudine participarea lui Antonovici și Mititelu la ridicarea și transferul sumei de 5.000 de mărci germane prin „Western Union”, întrucât aceste acțiuni ar fi fost efectuate de Artur Burdulescu (f.d.243-248, vol. IX).

64. La 16 aprilie 2010, avocatul Mihail Scrob a declarat recurs în interesele lui Lilian Mititelu. El a solicitat casarea deciziei, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei hotărâri de achitare în. Avocatul a indicat că faptele nu au fost săvârșite de condamnați și lipsesc elementele infracțiunii (f.d.251, vol. IX).

65. La 14 mai 2010, Iulian Antonovici a declarat recurs. El a indicat că învinuirea se bazează exclusiv pe declarațiile lui Artur Burdulescu, pe care le-a calificat drept calomnioase. Burdulescu a ascuns intenționat circumstanțele omorului până în momentul în care a devenit suspect, a manipulat împrejurările privind transferul banilor și a formulat declarații neveridice referitoare la implicarea sa și a lui Lilian Mititelu. El a invocat și contradicțiile dintre declarațiile martorului privind strangularea victimei și concluziile expertizei medico-legale, care stabileau decesul prin plagă tăiată a gâtului.

66. La 09 iunie 2010, avocatul Gheorghe Ionaș a declarat recurs. El a solicitat casarea deciziei instanței de apel și menținerea sentinței. Avocatul a indicat că instanța de apel nu a examinat nemijlocit și obiectiv probele administrate. Instanța nu a dat aprecierea cuvenită declarațiilor martorilor și celorlalte probe, care demonstrau nevinovăția lui Lilian Mititelu. Instanța a întemeiat hotărârea pe declarațiile lui Artur Burdulescu, audiat în Germania, fără respectarea cerințelor art. 109 Cod de procedură penală și ale practicii CtEDO. Declarațiile martorilor

Ivana Macovei, Maria Burdulescu și Fevronia Popușoi nu puteau fi valorificate, deoarece acestea nu cunoșteau nemijlocit împrejurările cauzei.

67. La 18 ianuarie 2011, Curtea Supremă de Justiție a respins recursurile. Ea a constatat că lipsa condamnaților de la interogatoriul lui Artur Burdulescu în fața autorităților germane a constituit rezultatul propriilor lor acțiuni, deoarece până la acea dată condamnații au părăsit Germania (f.d.325-328, vol. IX). Doi dintre judecători (Vladimir Timofti și Sveatoslav Moldovan) au formulat o opinie separată. Ei au menționat că drepturile condamnaților garantate de Articolul 6 § 1 din Convenție au fost încălcate, deoarece nu a fost audiat unicul martor al acuzării (f.d.323-324, vol. IX).

h) Recursurile în anulare

68. La 17 iulie 2011, avocatul Gheorghe Ionaș și Lilian Mititelu au declarat recurs în anulare. La 17 februarie 2011, Iulian Antonovici de asemenea a declarat recurs în anulare. La 24 martie 2011, avocații Valeriu Batîr și Mihail Scrob au declarat recurs în anulare. Ei au solicitat casarea deciziei instanței de recurs ordinar și a instanței de apel, cu menținerea sentinței. În esență, ei au reiterat argumentele din recursurile anterioare (f.d.397-423, vol. IX).

69. La 20 iunie 2011, Curtea Supremă de Justiție a declarat inadmisibile recursurile în anulare, ca vădit neîntemeiate. Instanța a reținut că motivele invocate au fost reiterate din cererile de recurs ordinar, care au fost examinate și motivate. Nerecunoașterea vinovăției de către condamnați și constatarea valabilității probelor puse la baza condamnării nu echivalează cu un viciu fundamental ce ar servi temei de admitere a recursurilor (f.d.426-445, vol. IX).

70. La 04 octombrie 2011, condamnatul Lilian Mititelu a declarat recurs în anulare, solicitând casarea deciziei instanței de recurs ordinar și a instanței de apel, cu menținerea sentinței. El a reiterat argumentele anterioare a apărătorilor săi (f.d.3-11, vol. X). La 22 decembrie 2011, Curtea Supremă de Justiție, a declarat inadmisibil recursul în anulare, ca fiind repetat și necorespunzător art. 435 Cod de procedură penală (f.d.48-55, vol. IX).

i) Cererea la CtEDO și procedura de revizuire

71. La 28 februarie 2011, Lilian Mititelu și Iulian Antonovici au depus la CtEDO o cerere în temeiul art. 6 din Convenție (cererea (nr. [15989/11](#))). Ei s-au plâns că au fost condamnați în baza declarațiilor unui martor oferite autorităților din Germania. Ei nu au avut posibilitate să audieze sau să solicite audierea martorului acuzării, iar procesul penal desfășurat împotriva lor fusese inechitabil.

72. La 02 iulie 2019, [CtEDO](#) a pronunțat o hotărâre în care a constatat că a avut loc o încălcare a art. 6 § 1 din Convenție. Curtea a subliniat că reclamantii nu au renunțat la dreptul de a verifica declarațiile lui Artur Burdulescu, invocând expres în recurs că acestea nu puteau fi folosite ca probe fără audierea martorului în instanță. Autoritățile naționale au încercat o singură dată să citeze martorul, însă au renunțat ulterior, fără a examina alte măsuri rezonabile pentru asigurarea

prezenței acestuia, precum punerea lui sub învinuire, solicitarea extrădării din Germania sau audierea prin videoconferință. Declarațiile martorului Burdulescu au reprezentat singurele probe pe care s-a întemeiat condamnarea reclamanților, celelalte mijloace de probă având doar caracter indirect. Curtea a remarcat că instanțele naționale nu au explicat de ce au acordat valoare probantă declarațiilor neverificate ale lui Burdulescu, nu au examinat credibilitatea acestora și nu au adoptat măsuri procedurale apte să compenseze imposibilitatea reclamanților de a-l interoga contradictoriu.

73. La 02 iulie 2020, avocatul Gheorghe Ionaș, în interesele condamnaților, a depus o cerere de revizuire. El a solicitat desființarea deciziei Curții Supreme de Justiție din 18 ianuarie 2011 și a deciziei Curții de Apel Chișinău din 25 februarie 2010, și dispunerea rejudecării cauzei penale în instanța de apel. Avocatul a invocat că, prin hotărârea din 02 iulie 2019, CtEDO a constatat încălcarea drepturilor fundamentale garantate de articolul 6 § 1 din Convenție.

74. La 17 decembrie 2020, [Curtea Supremă de Justiție](#) a admis cererea de revizuire, a decis desființarea deciziei Curții Supreme de Justiție din 18 ianuarie 2011 și a deciziei Curții de Apel Chișinău din 25 februarie 2010, și a dispus rejudecarea cauzei de către Curtea de Apel Chișinău.

j) Rejudecarea apelului și recursul

75. La 17 aprilie 2024, procurorul a solicitat instanței de apel audierea martorilor Artur Burdulescu, Eugenia Florian (Macovei), Dinu Mititelu, Aliona Mititelu și Fevronia Popșoi. Instanța a admis solicitarea și a acordat acuzării termen pentru prezentarea martorilor. În ședința din 05 iunie 2024 procurorul a solicitat un termen repetat pentru aducerea silită a martorilor. Acest termen a fost oferit din nou (f.d.197, 200, vol. X). La 24 septembrie 2024, procurorul a dispus aducerea silită a martorilor Sabina Burdulescu, Maria Burdulescu, Florian (Macovei), Eugenia și Fevronia Popșoi. Potrivit rapoartelor prezentate, Maria Burdulescu a decedat la 04 august 2019, iar Fevronia Popșoi nu a fost posibil de prezentat din motive de sănătate (f.d.205-210, vol. X). La 25 septembrie 2024, instanța de apel a conchis că procurorului i-a fost stabilit un termen de decădere pentru prezentarea martorilor, în care el nu s-a încadrat și a purces la verificarea probelor (f.d.211-212, vol. X) .

76. La 13 noiembrie 2024, [Curtea de Apel Chișinău](#) a respins ca nefondat, apelul procurorului și a admis apelul lui Lilian Mititelu și Iulian Antonovici. Instanța a casat parțial sentința din 29 decembrie 2008, în partea pedepsei, și a pronunțat o nouă hotărâre prin care inculpații au fost recunoscuți vinovați de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 122 alin. (2) Cod penal (sustragerea prin escrocherie) și eliberați de pedeapsă în legătură cu intervenirea termenului de prescripție. Celelalte dispoziții ale sentinței au fost menținute.

77. Instanța a confirmat corectitudinea achitării inculpaților de către instanța de fond, constatând că probele prezentate de acuzare nu dovedesc vinovăția acestora. Ea s-a expus asupra tuturor probelor. Declarațiile martorului Artur

Burdurescu, depuse în fața unei instanțe din Germania, nu au fost administrate cu participarea inculpaților și fără posibilitatea confruntării, astfel încât nu puteau sta singure la baza unei condamnări. Declarațiile martorului nu au fost confirmate de alte probe. Instanța a constatat o lipsă de fiabilitate a declarațiilor martorului Artur Burdulescu, care era cointerestat în incriminarea inculpaților pentru a se eschiva de la propria răspundere penală. Instanța a evidențiat contradicția între mecanismul decesului descris de martorul ocular (strangulare cu mâinile și frânghia) și constatările rapoartelor de expertiză medico-legală, declarațiile expertului Hăbășescu care au indicat probabilitatea unei plăgi tăiate și absența urmelor de asfixie mecanică prin sugrumare, fapt ce invalidează ipoteza acuzării. În dosar au persistat divergențe între declarațiile respective și poziția inculpaților, care afirmau constant că nu se aflau în Hamburg la ziua comiterii faptei, ci în orașele Rostock și Schwerin. Actele medico-legale și concluziile expertului nu susțin versiunea acuzării privind modul de comitere a omorului și nici implicarea individuală a fiecărui inculpat. Acuzarea nu a clarificat legătura causală dintre acțiunile acestora și decesul victimei. Însușirea bunurilor victimei nu s-a confirmat, această împrejurare fiind susținută exclusiv de declarațiile martorului Burdulescu, care nu pot fundamenta o sentință de condamnare. Dubiile privind comiterea de către inculpați a faptelor incriminate nu au fost înlăturate, iar prezumția de nevinovăție nu a fost răsturnată de acuzare. Decizia motivată a fost pronunțată și [publicată pe portalul instanțelor judecătorești](#) la 13 noiembrie 2024.

78. La 13 ianuarie 2025, procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Alexandru Plîngău, a înaintat recurs în temeiul art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală. Procurorul solicită casarea deciziei instanței de apel, în partea referitoare la acuzația de omor și tâlhărie, și remiterea cauzei la rejudecare. Potrivit recursului, instanța de apel a oferit o hotărâre bazată pe aprecierea eronată a probelor. Vinovăția inculpaților este confirmată prin declarațiile martorilor și probele scrise, care au fost cercetate în instanța de fond și în instanța de apel. Procurorul a pus accent pe declarațiile martorilor Maria Muller, Fevronia Popușoi. Declarațiile lui Artur Burdulescu, ca martor ocular, a descris locul, modul și circumstanțele comiterii omorului de către inculpați. Declarațiile ultimului, în coroborare cu acțiunile întreprinse de autoritățile Germane, a probat locul, modul și circumstanțele comiterii crimei de către inculpați. Martorii audiați în cadrul ședințelor de judecată au menținut aceleași declarații pe parcursul procesului, susținând implicarea inculpaților în faptele incriminate. Instanța de apel constată săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.122 alin. (2) Cod penal, însușirea sumei de 5000 de mărci, dar dispune achitarea inculpaților pentru omor.

79. La 11 aprilie 2025, dosarul a ajuns la Curtea Supremă de Justiție. Cauza a fost redistribuită pentru examinarea recursului la 31 octombrie 2025.

80. La 28 mai 2026, Curtea Supremă de Justiție a solicitat părților expedierea referinței, în care să răspundă la următoarele întrebări:

- a) care au fost eforturile depuse pentru asigurarea prezenței lui Artur Burdulescu în apel și cât de rezonabile au fost ele;
- b) lipsa audierii lui Artur Burdulescu în fond și apel, constituie ori nu un impediment la administrarea acestei probe în recurs, iar dacă da, există în această cauză motive pentru derogări de la regula respectivă;
- c) există sau nu argumente care să justifice acordarea unei alte valori probante declarațiilor lui Artur Burdulescu;
- d) există măsuri procedurale care ar compensa imposibilitatea inculpaților de a-l audia pe Artur Burdulescu și ar releva fiabilitatea declarațiilor ultimului.

81. La 19 iunie 2026, procurorul-șef interimar al Secției reprezentare a învinuirii în Curtea Supremă de Justiție, Cătălin Scutelnic, a prezentat referința. El a indicat că acuzarea a depus eforturi rezonabile pentru asigurarea prezenței lui Artur Burdulescu în instanța de apel. Inițial a fost solicitată audierea martorului la 17 aprilie 2024 și, ulterior, aducerea silită a acestuia. Martorul nu are un domiciliu cunoscut în Republica Moldova, ultima adresă fiind în Germania. Singura rudă apropiată care ar fi putut oferi detalii despre locația lui a fost mama sa, care a decedat în 2019. Procurorul a intenționat să întreprindă acțiuni suplimentare de identificare a altor rude, însă instanța de apel a decăzut acuzarea din acest drept la 25 septembrie 2024 și l-a limitat la administrarea probelor. Nu există impedimente pentru administrarea acestei probe în recurs, chiar dacă martorul nu a fost audiat în fond sau apel. Artur Burdulescu se sustrage de la urmărirea penală din anul 2007, fiind anunțat în căutare. Declarațiile acestuia pot fi administrate prin excepție de la principiul nemijlocirii, în conformitate cu art. 371 și 538 din Codul de procedură penală. Acordarea valorii probante declarațiilor lui Artur Burdulescu este justificată de imposibilitatea obiectivă de a-l aduce în fața instanței. Deși au o importanță sporită, aceste declarații nu constituie unica probă a acuzării, ele fiind susținute și de alte probe administrate în cauză. Fiabilitatea lor este confirmată de faptul că au fost menținute constant și au fost date în fața unui judecător de instrucție în Hamburg, Germania. Fiabilitatea este relevată de coerența declarațiilor date la diferite etape ale procesului și de coroborarea acestora cu alte mijloace de probă, precum procesul-verbal de vizionare a locului crimei din 07 mai 2001, unde martorul a indicat unde, când și cum a fost omorât Artur Marin. Ca măsură compensatorie, instanța urmează să aprecieze aceste declarații în ansamblu cu restul probelor în special cu declarațiile martorului Klaus Hartgen, Maria Hartgen, Margarita Palmatag care era logodnica acestuia, Maricica Kohut, cât și toate acțiunile efectuate de autoritățile Germaniei.

82. La 24 iunie 2026, avocatul Gheorghe Ionaș, în interesele lui Lilian Mititelu și Iulian Antonovici, a prezentat referința prin care a solicitat respingerea recursului procurorului. Apărătorul a indicat că instanța de apel a pronunțat o decizie legală, iar recursul acuzării contravine art. 430 pct. 5) și art. 434 Cod de

procedură penală, deoarece se bazează pe un dezacord privind aprecierea probelor, fără a invoca erori de drept care să afecteze hotărârea. El a indicat că instanța de recurs nu poate prelua rolul acuzatorului și nici nu poate reevalua faptele cauzei peste limitele invocate în recurs. Eforturile acuzării pentru asigurarea prezenței în apel a martorului cheie Artur Burdulescu nu au fost rezonabile. Deși cauza s-a aflat pe rolul instanței de apel timp de peste trei ani (2021-2024), acuzarea s-a limitat la tentative sumare de citare și ordonanțe de aducere silită tardive, fără a utiliza mecanisme alternative, precum videoconferința. Este inadmisibilă audierea acestui martor direct în instanța de recurs, având în vedere că acuzarea a fost deja decăzută din dreptul de a administra probe în apel din cauza propriei pasivități. Condamnarea nu se poate baza în mod decisiv pe declarațiile unui martor care nu a fost audiat nemijlocit și căruia inculpații nu i-au putut pune întrebări. Restul probelor la care face referire acuzarea sunt doar dovezi indirecte care nu pot determina în mod direct vinovăția, iar instanțele naționale au omis să examineze fiabilitatea declarațiilor lui Burdulescu sau să aplice măsuri compensatorii pentru lipsa interogatoriului contradictoriu.

83. La 12 iunie 2026, scrisoarea cu aviz expediată lui Iulian Antonovici la adresa de domiciliu indicată de acesta a fost restituită cu mențiunea „necunoscut”. La 21 iunie 2026, scrisoarea cu aviz expediată lui Lilian Mititelu la adresa de domiciliu indicată de acesta a fost restituită cu mențiunea „nereclamat”. La 25 iunie 2026, scrisoarea cu aviz expediată succesorului părții vătămate Ivana Macovei, a fost restituită cu mențiunea „nereclamat”.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

84. Cererea de recurs a fost depusă după 01 septembrie 2023. Partea relevantă a art. 427 alin. (1), (3) Cod de procedură penală este următoarea:

„(1) Recursul este admis dacă:

1) interpretarea legii din hotărârea contestată este contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție;

...

6) hotărârea este arbitrară sau se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor;

...

(3) Aprecierea probelor dată de prima instanță și instanța de apel este obligatorie pentru instanța de recurs, cu excepția cazului în care se invocă temeiul de la alin. (1) pct. 6) sau a cazului în care Curtea Supremă de Justiție examinează cauza după trimiterea la rejudecare. În cazul respingerii nejustificate a administrării probei în instanța de apel într-o cauză care a fost trimisă anterior la rejudecare sau în cazul în care se invocă temeiul de la alin. (1) pct. 6), prevederile art.413 alin. (3) și (4) se aplică în mod corespunzător.”

85. Articolul 434 Limitele judecării recursului

„Judecând recursul, instanța verifică, în limitele invocate în recurs, legalitatea hotărârii atacate prin prisma temeiurilor prevăzute la art.427.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

86. Decizia motivată a instanței de apel a fost pronunțată pe 13 noiembrie 2024. Recursul a fost declarat pe 13 ianuarie 2025. Având în vedere termenul pentru depunerea recursului de două luni, recursul a fost înaintat în termen.

87. Art. 434 Cod de procedură penală prevede că instanța de recurs verifică legalitatea hotărârii atacate doar în limitele invocate în recurs. Această prevedere nu permite instanței de recurs să admită recursul din alte considerente decât cele invocate în recurs (decizia nr. [1ra-854/2022](#), § 85).

88. Procurorul solicită trimiterea cauzei la rejudecare. Cauza a fost deja trimisă anterior de două ori la rejudecare de către Curtea Supremă de Justiție. Conform art. 434 alin. (2) Cod de procedură penală, rejudecarea poate fi dispusă o singură dată. Prin urmare, după ce a trimis o dată cauza la rejudecare, Curtea Supremă de Justiție nu mai poate să trimită cauza la rejudecare. Aceasta nu afectează cu nimic dreptul la apărare sau drepturile victimei infracțiunii, având în vedere că, conform art. 427 alin. (3) și art. 433 alin. (4) Cod de procedură penală, Curtea Supremă de Justiție poate organiza ședințe publice și reanaliza probele conform procedurii instanței de apel. De asemenea, noua lege nu interzice Curții Supreme de Justiție să înrăutățească situația acuzatului în urma admiterii recursului acuzării împotriva deciziei instanței de apel. Prin urmare, chiar dacă recursul ar fi fost întemeiat, solicitarea procurorului de a trimite cauza la rejudecare nu poate fi admisă. Carențele eventuale urmează a fi corectate de către Curtea Supremă de Justiție (încheierea nr. [1ra-1750/2023](#), para. 36).

89. Recursul a fost depus în temeiul art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală. Curtea Supremă de Justiție poate declara inadmisibil un recurs bazat pe art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedura penală fără citarea părților în ședință. Conform art. 433 alin. (3) Cod de procedură penală, convocarea părților în ședință este obligatorie doar în cazul recursurilor bazate pe art. 427 alin. (1) pct. 6) „considerate admisibile”, adică a recursurilor considerate prima facie de către Curtea Supremă de Justiție că ar avea șanse mari de a fi admise (încheierea nr. [1ra-426/2024](#), § 21).

90. Curtea Supremă de Justiție a explicat sensul temeiului de recurs prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) în decizia nr. [1ra-1085/2024](#) și în încheierea nr. [1ra-1251/2024](#). Dezacordul cu motivarea instanței de apel nu este temei de recurs. Pentru a admite un recurs în temeiul art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, recurentul urmează să probeze că decizia instanței de apel este „arbitrară”, sau se „bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor”. Nu este suficient ca aprecierea să fie nerezonabilă. Ea trebuie să fie „vădit nerezonabilă”, adică să fie evidentă pentru un profesionist și să nu poată fi explicată rațional (decizia nr. [1ra-1085/2024](#), § 42). Suntem în prezența unei

hotărâri judecătorești arbitrare sau vădit nerezonabile atunci când instanța a comis o eroare de drept sau de fapt pe care nicio instanță rezonabilă nu ar comite-o vreodată, inclusiv când hotărârea judecătorească nu are nicio bază juridică în dreptul intern și nu stabilește nicio legătură între faptele litigiului, legea aplicabilă și rezultatul procedurii (încheierea nr. [Ira-1251/2024](#), § 39).

91. Decizia contestată conține motivele din care s-a ajuns la concluzia de achitare a inculpaților Lilian Mititelu și Iulian Antonovici pentru infracțiunile de omor premeditat și tâlhărie. Din argumentele instanței de apel rezultă că învinuirea s-a întemeiat în mod determinant pe declarațiile lui Artur Burdulescu. Aceste declarații au fost apreciate ca insuficiente, iar obținerea lor în lipsa inculpaților afectează echitatea și contradictorialitatea procesului. Instanța a reținut că Burdulescu putea avea un interes de a incrimina alte persoane. Deși acuzarea a susținut că victima ar fi fost strangulată cu mâinile și cu o frânghie, rapoartele de necropsie efectuate la Hamburg și expertiza ulterioară au arătat că cauza decesului nu a putut fi stabilită cu certitudine. Expertul Habașescu a menționat că, deși asfixia reprezintă o cauză probabilă, aceasta ar fi putut rezulta și dintr-o plagă tăiată a gâtului, nu neapărat cum a susținut Burdulescu. Instanța a conchis că organul de urmărire penală nu a verificat argumentele inculpaților, care au afirmat că, la data comiterii faptei, lucrau în alte orașe. Aceste argumente nu sunt nerezonabile și nu au fost combătute de acuzare (para. 78-79).

92. Faptele invocate de acuzare se fondează în mod determinant pe declarațiile lui Artur Burdulescu. Confirmarea citării, dispunerii aducerii silite sau întreprinderii altor măsuri de identificare a martorului Artur Burdulescu nu au fost prezentate. Măsuri compensatorii care să permită verificarea veridicității și fiabilității declarațiilor lui Burdulescu nu au fost luate. Artur Burdulescu nu a fost audiat în ședință, sau cu respectarea contradictorialității. Procurorul s-a limitat la dispunerea unei aduceri silite și prezentarea informațiilor despre imposibilitatea audierii martorilor Maria Burdulescu și Fevroniei Popșoi. Procurorul nu a solicitat audierea prin videoconferință sau în alt mod a martorilor Ahmed Al-Talkani, Maria Muller, Klaus și Maria Hartgen, Wladyslaw Hatalak (para. 26-30) și nu a explicat de ce audierea lor era imposibilă sau nu era relevantă. Având în vedere art. 413 alin. (3) și (4) Cod de procedură penală, nesolicitarea audierii acestor martori a reprezentat implicit o renunțare la acești martori. Declarațiile acestora puteau fi coroborate cu concluziile experților, rezultatele cercetării la fața locului și declarațiile lui Artur Burdulescu.

93. Procurorul mai susține că instanța de apel nu i-a oferit suficient timp pentru a asigura audierea lui Artur Burdulescu, care era principalul martor al acuzării. La 25 septembrie 2024, contrar legii, ea l-a decăzut pe procuror din dreptul de a prezenta acest martor. Completul reiterează că, în vederea asigurării examinării cauzei în termen rezonabil, în temeiul art. 20 alin. (4) Cod de procedură penală, instanța de judecată are obligația de a asigura desfășurarea procesului în termeni proximi. Dacă legea impune, aceasta implică și folosirea de către judecător a pârghiilor legale disponibile pentru a asigura examinarea cauzei

în termeni proximi. Conform art. 327 Cod de procedură penală, pentru prezentarea probelor suplimentare, instanța de judecată poate amâna ședința de judecată până la o lună, iar neprezentarea probelor în termen permite instanței se soluționeze cauza în baza probelor existente. Aceeași regulă rezultă și din art. 331 alin. (1) Cod de procedură penală în cazul neprezentării martorului. Art. 353 alin. (1) Cod de procedură penală de asemenea prevede îndatorirea judecătorului de a lua din timp toate măsurile necesare și de a da indicații pentru ca, la termenul de judecată fixat, judecarea cauzei să nu fie amânată. După cum rezultă din art. 413 alin. (1) Cod de procedură penală, aceste prevederi se aplică în mod corespunzător și procedurii de apel. Instanța de apel a oferit participantului mai mult de 30 de zile pentru a asigura prezența martorilor. După expirarea acestui termen, instanța era în drept să treacă la soluționarea cauze în baza probelor existente (*mutatis mutandis* încheierea nr. [1ra-396/25](#), § 48).

94. Încă în iulie 2019, prin hotărârea CtEDO în cauza Antonovici și Mititelu, a fost constatat faptul că adoptarea unei sentințe de condamnare fără audierea nemijlocită a lui Artur Burdulescu , încalcă dreptul la un proces echitabil în această cauză. La 17 decembrie 2020, Curtea Supremă de Justiție a admis cererea de revizuire din acest motiv și a trimis cauza la rejudecare curții de apel. Cauza a ajuns din nou la curtea de apel pe 09 februarie 2021, iar încheierea de decădere a procurorului din dreptul de a prezenta acest martor a fost adoptată peste 43 de luni. Având vedere cele menționate în paragraful precedent, decăderea din dreptul de a prezenta o probă nu este arbitrară.

95. Recursul conține doar expunerea poziției pe marginea acuzațiilor aduse lui Lilian Mititelu și Iulian Antonovici de comitere a infracțiunilor prevăzute de art. 145 alin. (3) lit.f), h), i), art.188 alin. (3) lit.c) Cod penal, precum și dezacordul cu neacceptarea acestei poziții de către instanța de apel. Procurorul nu a menționat de ce, în lipsa administrării corespunzătoare a majorității probelor esențiale, aprecierea dată probelor și soluția instanței de apel este irațională. Procurorul pretinde că instanța de apel a greșit când nu a apreciat declarațiile lui Artur Burdulescu în tandem cu declarațiile date de Klaus Hartgen, Maria Hartgen, Margarita Palmatag și Maricica Kohut. El pretinde că aceștia au fost audiați conform procedurilor din Germania și potrivit art. 538 Cod de procedură penală reprezintă probe valabile. Acest argument este greșit. Declarațiile date de martorii enunțați în fața judecătorului de instrucție din Germania nu pot fi puse la baza sentinței, nu din motiv că proba ar fi nulă, dar din motiv că ea nu a fost administrată și cercetată nemijlocit și în contradictoriu la examinarea cauzei, iar apărarea nu a avut posibilitatea de a pune întrebări acestora orientate spre verificarea fiabilității declarațiilor. Această situație este diferită de situația din cauza nr. [1ra-211/2024](#) (§ 58), unde apărarea a avut o posibilitate rezonabilă de a pune întrebări martorilor audiați prin comisie rogatorie.

96. Completul notează că, în cadrul rejudecării, instanța de apel a analizat același probatoriu care a determinat constatarea de către CtEDO a încălcării dreptului la un proces echitabil. Procurorul nu a întreprins măsuri suficiente

pentru completarea probatoriului și înlăturarea deficiențelor constatate. Declarațiile celorlalți martori erau relevante pentru stabilirea situației de fapt, rejudecarea impunea administrarea unui probatoriu testimonial suficient pentru clarificarea dubiilor și deficiențelor procedurale constatate de CtEDO. De fapt, procurorul insistă pe emiterea unei soluții, în aceleași condiții care au fost deja considerate de CtEDO ca încălcând dreptul la un proces schitabil.

97. Procurorul nu a prezentat argumente care să permită convocarea unei ședințe cu participarea părților (vezi para. 81). Instanța a solicitat procurorului opinia privind eforturile efective de asigurare a audierii martorului Artur Burdulescu, justificarea necesității examinării în ședință și existența unor măsuri procedurale care ar permite audierea acestuia sau, cel puțin, verificarea contradictorie a declarațiilor sale în recurs. În răspuns, procurorul s-a limitat la afirmațiile privind dificultatea localizării martorului și eforturile întreprinse anterior. El nu a garantat audierea lui Burdulescu în eventualitatea organizării de către Curtea Supremă a unei ședințe cu participarea părților. Chiar și în ipoteza desfășurării ședinței publice, nu există certitudinea audierii acestuia, deoarece nu au fost propuse măsuri concrete pentru asigurarea audierii lui.

98. Procurorul pretinde că ar fi contradictorii argumentele deciziei în contextul în care materialul probator a fost apreciat suficient pentru demonstrarea sustragerii de către inculpați a 5.000 de mărci la scurt timp după omor, însă insuficient pentru constatarea implicării lor în omor (para. 78). Faptul sustragerii și implicarea inculpaților în ea este demonstrată de o probă directă (para. 28) - dovada transferului de 5.000 de mărci, efectuat la 27 august 1999 de Maria Magdalena (Muller) către Fevronia Popșoi (soacra lui Mititelu). Această probă a fost cercetată nemijlocit în cadrul examinării cauzei și a putut fi coroborată cu declarației Fevroniei Popșoi (para. 44). Totuși, această plată, fără coroborare cu alte probe, nu este suficientă pentru a confirma săvârșirea omorului de către inculpați. După cum a fost menționat mai sus, neaudierea lui Burdulescu și a celorlalți martori din Germania nu a înlăturat dubiile rezonabile existente cu privire la credibilitatea declarațiilor lui Burdulescu și posibilul interes al acestuia de a-i acuza fals pe inculpați.

99. Această cauză este examinată de către Curtea Supremă de Justiție a treia oară. Inculpații au fost achitați în prima instanță, iar motivarea din decizia contestată cu recurs este similară cu motivarea sentinței. Chiar și după două rejudecări și o hotărâre a CtEDO în care a fost constatat că probele esențiale nu au fost cercetate nemijlocit, procurorul nu a reușit să înlătore coerent dubiile și argumentele constatate de CtEDO, care nu pot fi tratate decât în favoarea inculpaților. Prin urmare, recursul procurorului nu se încadrează în art.427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală.

100. Din motivele de mai sus, în conformitate cu art. 432 alin. (2) pct.3) Cod de procedură penală, în numele legii,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Declară inadmisibil recursul procurorului în Procuratura de circumscripție Chișinău, Alexandru Plîngău împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 13 noiembrie 2024.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte

Vladislav Gribincea

Judecători

Leonid Chirtoacă

Alexandru Negru

Digitally signed by Negru Alexandru
Date: 2026.07.22 15:04:03 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

MOLDOVA EUROPEANĂ

